

OBVEŠČEVALEC

LETO II.

LITIJA, september 1961

ST. 9

SVEČANO ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA PREDILNICE LITIJE

Počastitev 11. obletnice delavskega samoupravljanja

Dne 8. 9. 1961 je imel delavski svet Predilnice Litijske svečano zasedanje, na to zasedanje so bili vabljeni tudi člani upravnega odbora, predstavniki tovarniških organizacij in vodilni delavci. Predsednik delavskega sveta tov. Milan Majcen je otvoril to zasedanje in v svojem govoru med drugim povedal tole:

Dne 9. 9. bo poteklo 11 let, kar je kolektiv Predilnice Litijske prevzel vodstvo in upravljanje podjetja. Tedanji prvoizvoljeni upravni odbor je svečano prevzel ti dve funkciji.

Preden je osvetlil zgodovinski pomen tega dneva, je orisal razvoj in delo podjetja po osvoboditvi, ko je bilo podjetje kot državno gospodarsko podjetje, sprva zveznega, kasneje republiškega pomena, vodeno od Glavne direktorije tekstilne industrije. Tedaj so se v glavnem vsa vodstvena vprašanja v podjetju, kot planiranje in razpolaganje z osnovnimi in obratnimi sredstvi, urejevala s strani omejene direktorije. Takšno vodenje je bilo neobhodno potrebno za tedanji čas v dobi administrativnega socializma, v katerem je značilna državna lastnina vseh proizvodnih sredstev in ko podjetja še niso mogla preiti v samoupravljanje, da bi družbena lastnina osnovnih proizvodnih sredstev prešla v upravo samih proizvajalcev. Razvoj socializma v naši državi je zahteval spremembe. Že takoj po osvoboditvi so bili izvoljeni delavski zaupniki, ki naj bi sodelovali pri vodenju oz. prenašali želje in potrebe delavcev. Ta način odločanja kolektiva ni zadoščal, ni še bilo uresničeno Marxovo načelo — tovarne delavcem. To prvo obdobje je trajalo do leta 1950 oz. 1951 t. j. obdobje revolucionarnega poseganja države v imenu delavskega razreda in kot lastnika osnovnih proizvodnih sil. Država je kot neomejen lastnik nacionaliziranih in zaplenjenih sredstev neposredno vodila gospodarstvo po svojem administrativnem t. j. uradniškem aparatu. Organizacija državne uprave je bila takšna, da je omogočala neposredni vpliv in kontrolo na vseh področjih.

Razna ministrstva, glavne direktorije itd. so bile organizacijske oblike za neposredno upravljanje posameznih gospodarskih panog. Država je usmerjala razvoj gospodarstva z neposrednim plani-

ranjem in so bili gospodarski plani obvezni za državna gospodarska podjetja. Dejansko jih je obdelal uradniški aparat na podlagi dobljenih planskih nalog. Ta nujni način vodenja je imel slabo stran, ker ni imel za sabo, pri neposrednem odločanju, kolektiva samega, bil pa je, kot smo že omenili, potreben, ker nismo mogli čez noč preiti na samoupravljanje in premostiti vseh težav.

moupravljanja so zmeraj bolj razumeli pomen svojega dela pri vodstvu podjetja. V pomoč so jim bile izvoljene komisije in pa tovarniške organizacije. Uvideli so predvsem potrebo po rekonstrukciji strojev, ki so bili do skrajnosti iztrošeni. Skrbeli so za izboljšavo higiensko-tehnične zaščite v podjetju, da se preprečijo nezgode, omeje obolenja članov kolektiva, za kar so bili organi-

Iz slavnostnega zasedanja DS

V razvoju socializma pa je prišlo drugo obdobje, ki je temeljilo na samoupravi proizvajalcev in ki je bilo uzakonjeno leta 1950 s temeljnim zakonom o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji. Izvršena decentralizacija vodstvenih poslov na same proizvajalce je ugodno vplivala na razvoj socialističnih načel, kolektivi so po poprejšnjem usposabljanju prevzeli podjetja v imenu skupnosti. Tako je bil dne 26. 8. 1950 izvoljen prvi delavski svet Predilnice Litijske in je štel 43 članov. Ta delavski svet je izvolil upravni odbor, ki je prevzel dne 9. 9. 1950 vodstvo podjetja. Tako je v nadaljnjem bilo izvoljenih osem delavskih svetov in je precejšnje število članov kolektiva doslej že sodelovalo v delavskih svetih. Po začetnih težavah se je dvigala kvaliteta dela organov samoupravljanja. Člani delavskega sa-

zirani sistematični pregledi delavcev. Bile so tudi izvršene znatne preureditve delovnih in skladiščnih prostorov. Zboljšal se je strokovni nivo delavcev z organiziranjem raznih tečajev. Narejena je bilo precej na izboljšanje družbenega standarda delavcev, zgrajenih je bilo nekaj stanovanjskih blokov, je pa kljub temu še velika stanovanjska stiska in da bo v tem pogledu treba še precej dela in sodelovanja proslincev za stanovanja. Zboljšave so bile tudi glede prehrane v menzi, njene ureditve in pa še predvsem skrb za letovanje, zlasti v novoustanovljenem počitniškem domu. Skratka, reševali so, in to reševanje je v mnogočem uspelo, številne naloge v skrbi glede delavca, ki nam jih nalaga družbeni sistem, pa tudi širše naloge, glede skupnosti kot take. Organi samoupravljanja so razporejali finanč-

na sredstva za omenjene namene in v danih mejah in možnostih neposredno odločali oz. razporejali sredstva. Od organov samoupravljanja je bilo odvisno delovanje in razvoj podjetja, uspeh se je kazal v tem, kako so gospodarili s sredstvi, ki jih je ustvaril kolektiv. V bodoče pa bo ta položaj oz. uspeh podjetja še bolj odvisen od skrbnega gospodarjenja in prizadevanja za večjo produktivnost in kvaliteto izdelkov ter za preprečevanje kvarnih vplivov kot nezgod itd.

Pot razvoja samoupravljanja pa ni končana, razvoj gre naprej okrepljen z dosedanjimi izkušnjami. Dosedanje delo organov samoupravljanja je pokazalo, da še ni najboljšega stika in sodelovanja med posameznimi oddelki in enotami in ni tistega neposrednega sodelovanja, ki si ga žele člani kolektiva in ki si ga žele organi samoupravljanja. Zato je delavski svet v začetni fazi decentralizacije samoupravljanja ustanovil 5 delovnih skupnosti, v katere se bodo izvedle volitve. V mejah svoje pristojnosti bodo sveti delovnih skupnosti odločali o važnih vprašanjih kot nagrajevanju, zboljšanju proizvodnosti, zaposlitvi delovne sile itd., v drugih pa bodo dajali lahko koristne predloge v dokončno odločitev delavskemu svetu.

Podobno kot je bilo ob pričetku delovanja delavskih svetov precej težav, bodo tudi sprva verjetno težave pri delovnih skupnostih. Toda imamo v tem pogledu že 11-letne izkušnje in pričakujemo, da se bo nameravana decentralizacija ugodno in uspešno razvijala in še bolj približala podjetje kot tako vsakemu posamezniku t. j. članu kolektiva.

Tov. predsednik je še poudaril velikansko preobrazbo državne oblike in pa položaja delavskega razreda v povojnih letih in kako težavna je bila borba za ohranitev položaja delavskega razreda v bivši Jugoslaviji in za časa okupacije, ta napredek in program dela pa je često ogrožen zaradi nekaterih sil v svetu, ki nočejo ohraniti miru.

Albin Ankon

GLASILO
PREDILNICE LITIJA
UREJA
UREDNIŠKI ODBOR
ODGOVORNI UREDNIK:
BIZJAK BRANKO
TISK IN KLIŠEJI
TISKARNE
»JOŽE MOŠKRIČ«
V LJUBLJANI

Na volišču delovne skupnosti uprave in...

Izvolili smo svete delovnih skupnosti

Dne 9. 9. 1961, to je na dan 11. obletnice, ko je prevzel upravljanje podjetja prvi izvoljeni upravni odbor, je naše podjetje izvedlo volitve v svete delovnih skupnosti. V vsej tovarni je bilo 5 slavnostno okrašenih volišč, na katerih so člani kolektiva oddali svoje glasove. Na treh voliščih so bile volitve zaključene že do 14. ure, na dveh voliščih, kjer delajo v izmenah, pa do 15. odnosno do 20. ure.

Na dan volitev je bilo v našem podjetju 696 volilnih upravičencev. Volilo je 587 volilcev, torej je znašal % udeležbe 84,34%. Opravičeno odsotnih (dopusti, službeno odsotnih, bolezenski dopusti itd.) je bilo 88 članov kolektiva. Procent udeležbe z upoštevanjem opravičeno odsotnih je znašal 96,98 %.

V svete delovnih skupnosti so bili izvoljeni:

Svet delovne skupnosti Predilnice

1. Očepek Ivan, mazač pI/2;
2. Hribar Ivan, brigadir pI/1;
3. Elsnar Zvone, bater/2;
4. Žibert Franc, vodja izmene čistilnice/3;
5. Bitenc Frančiška, predica pI/2;
6. Cvek Mirko, regeneracija odpadkov;
7. Pintar Poldka, brigadirka pII/1;
8. Premk Antonija, predica pI/1;
9. Kavčič Anton, mazač pp/2;
10. Zavodnik Mimi, predica pI/2;
11. Vidic Slava, flyerka/I;
12. Šepc Franc, mazač pII/2;
13. Eltrin Lilika, brigadir pII/2;
14. Rozina Ivan, rahljač bal/2;
15. Bizjak Ana, predica pI/1;
16. Mlakar Marija, mikalec/1;
17. Okoren Helena, predica pII/3;
18. Bajde Ljudmila, flyerka/1;
19. Cvetan Ljudmila, flyerka/3;
20. Kodrič Zora, snemalka pI/3;
21. Kolenc Frančiška, predica p II/3;
22. Šuštaršič Fani, brigadirka pI/3;
23. Peterka Pavla, flyerka/2;
24. Bokal Mimi, snemalka pI/2;
25. Feštanj Stana, predica pI/3.

Svet delovne skupnosti Sukalnice

1. Klun Gabrijela, dvojilka/I;
2. Koprivnikar Marija, sukalka/1;
3. Stalman Martina, dvojilka/2;
4. Juvan Marija, sukalka/1;
5. Senica Darinka, previjalka/1;
6. Vipotnik Frančiška, sukalka/2;
7. Prašnikar Jožefa, previjalka/1.

...na volišču delovne skupnosti predilnice

Svet delovne skupnosti Stročnarne

1. Jančar Štefka, izdelovalka cev;
2. Stopar Marija, izdelovalka cev;
3. Ponebšek Nada, brusilka papirja;
4. Kolman Niko, brusilec papirja;
5. Rožun Angela, izdelovalka vrvic.

Svet delovne skupnosti Službe vzdrževanja

1. Bizjak Leon, železostugar;
2. Dolinšek Mirko, ključavničar;
3. Kralj Jaka, mizar;
4. Gril Edi, remont mikalnikov;
5. Škerbina Leon, remontni ključavničar;
6. Komotar Karel, električar;
7. Taufer Anton, kurjač;
8. Dragar Martin, valjčar;

Konferenca miru v Beogradu

Nekaj misli ob govoru tov. sekretarja na masovnem sestanku kolektiva dne 7. septembra 1961

Čeprav so člani našega kolektiva v glavnem upoznani z delom in sklepi konference izvenblokovskih držav, je prav, da o njej spregovorimo še nekaj besed in povzamemo bistvo tega zgodovinskega mednarodnega dogodka.

Konference v Beogradu se je udeležilo 25 najvišjih predstavnikov držav in vlad in 3 države opazovalke, ki predstavljajo težnje in želje milijarde ljudi. Izvenblokovske države so se zbrale na konferenci prav v času, ko se je mednarodni položaj nevarno zaostroval in obstaja možnost, da se najde človek-norec, ki bo z enim samim nepremišljenim ali zlobnim dejanjem pahnil človeštvo v uničenje. Države, ki so se zbrale v Beogradu, pa vsekakor žele, da si v svobodi in miru izgrajujejo svoje lepše življenje in bodočnost.

Na konferenci je vladalo veliko zanimanje za govor vodje jugoslovanske delegacije tov. Tita, ki je med drugim naglasil, da je problem razorožitve največja nujnost, da ne smemo ostati ob strani in opazovati, kako se mednarodno vzdušje bliža kritični točki eksplozije in da smo na robu vojne zaradi kratkovidne politike velesil.

Konferenca je obsodila vse oblike kolonializma in neokolonializma. Večina kolonialnih sil nikakor ne razume, da smo v novem času, ki ni blagodejen kolonializmu, ampak mu je za vselej odklenalo. Da bi obdržale svoje pozicije, se poslužujejo vseh sredstev: od prelivanja krvi do mučenja v zaporu.

Na konferenci je bilo sprejetih več pomembnih dokumentov. Najvažnejša je vsekakor »Deklaracija šefov držav in vlad izvenblokovskih dežel«. Deklaracija izraža prepričanje, da ima svet v današnjem času velikanske sile, ki lahko odpravijo vojno kot sredstvo za urejanje mednarodnih odnosov in poudarja, da je sedanja blokovska razdelitev sveta stalen izvor »hladne vojne« in preteče nevarnosti človeštvu. Zaveza, da morajo mednarodni odnosi sloneti na medsebojnem spoštovanju. Govori tudi o ekonomski neenakosti sveta in zavrača »ekonomsko pomoč«, ki jo neraz-

vite države dobijo, če privolijo v določene koncesije tujim državam.

Tudi oba bloka nista bila ravnodušna ob tem največjem letošnjem mednarodnem dogodku. Ugibala sta, na katero stran se bo nagnila tehnika konference. Od pričakovanj ni bilo nič, ker so imele države udeleženke pred seboj koristi vsega sveta, ne pa posameznih blokovskih želja in ciljev.

V interesu vsega človeštva je, da postane »Deklaracija konference izvenblokovskih dežel« izhodišče vseh mednarodnih dejanj odgovornih državnikov, ker samo tedaj bo mogoče ustvariti stalno in mirno sožitje med narodi, ne glede na njihovo pripadnost, politično prepričanje, vero in raso. Zagotoviti bo mogoče miren razvoj in razcvet človeške kulture.

Jože Dernovšek

Proizvajalci morajo vedeti kako poslujejo...

(Zapiski z množičnega sestanka)

Letošnje razgibano poslovno leto zahteva mnogo proučevanj, primerjav in analiz, kako so vplivali novi gospodarski ukrepi na poslovanje podjetja. Problemi, ki nastajajo, so zelo zanimivi za proizvajalce. Spoznavajo jih preko organov upravljanja, političnih organizacij in množičnih sestankov.

Tako sta bila v preteklem mesecu, 7. in 11. 9. 1961, v naši tovarni dva množična sestanka, ki sta zajela vse izmene.

Tov. direktor je najprej govoril o poslovanju podjetja v prvih osmih mesecih letos in primerjal rezultate z istim obdobjem lanskega leta. Videli smo, da je letošnji rezultat manjši od lanskega. V primerjavi z »efektivno« 1960 smo dosegli letos 92,5 %, a z »bazo« pa 94,3 % vse proizvodnje v obdobju od januarja in do konca avgusta 1961.

Kaj je vplivalo na zmanjšanje proizvodnje?

Vzrokov je več. Tov. direktor je našel najvažnejše. Proizvodnja se ni forsirala. Želja kolektiva je bila, da ne dela v nedeljah in nadurah, kar seveda takoj zmanjša proizvodnjo, ker se je manj delalo kakor lani.

Zelo pereče vprašanje pa je bilo pomanjkanje surovin. Zgodilo se je celo, da je znašala zaloga samo za 4 dni. Zaradi tega ni bilo moči ustreči kupcem, ki so povpraševali po nižjih številkah. Poleg tega je tudi tovarna »Viskoza« Loznica kar na lepem ustavila proizvodnjo in šla v rekonstrukcijo. Tako nismo dobili niti dovolj staničnega vlakna.

Denarna sredstva so tudi bila večkrat ovira, ki je preprečevala, da bi dosegli še boljši uspeh naše tovarne. Problem je v tem, ker moramo plačevati surovine (bombaž) vnaprej, medtem ko nam kupci dolgujejo krepke milijone (v zadnjem času okoli 390 milijonov).

9. Kolman Ludvik, ključavničar;
10. Lovše Mirko, remontni ključavničar;
11. Pintar Edi, ključavničar;
12. Šuštaršič Lojze, klepar;
13. Krhlikar Slavko, zidar.

Svet delovne skupnosti Uprave

1. Kralj Martina, splošni sektor;
2. Lamberger Anka, komercialni sektor;
3. Čandek Breda, računovodski sektor;
4. Babič Dana, laboratorij;
5. Pretner Angelca, rač. sektor;
6. Koprivnikar Franc, komerc. sektor;
7. Zorn Iztok, tehnični sektor;
8. Hauptman Marinka, računov. sektor;
9. Borštner Jože, pomož. osebje;
10. Taufer Lado, transport;
11. Krampušek Ida, IO-obrati.

Še o decentralizaciji delavskega samoupravljanja v naši tovarni

(Misli ob sprejemu Pravilnika o delu delovnih skupnosti in njihovih organov)

O tem pomembnem vprašanju, t. j. o decentralizaciji delavskega samoupravljanja, smo govorili že v 6. številki našega lista. Takrat smo predlagali šele obrise bodoče sheme delavskega upravljanja našega kolektiva.

Za reševanje te zahtevne naloge so se organi delavskega upravljanja in uprava skupno s političnimi organizacijami vestno pripravili. Zavedali so se velike važnosti, ki jih ima decentralizacija za naše podjetje oz. za njegov kolektiv. Proučili so možnosti, ki bi najboljše ustrezale pogojem v naši tovarni. Na razpravah je bilo več predlogov, iz katerih se je končno izkristalizirala nova shema delavskega upravljanja, ki ji daje okvir Pravilnik o delu delovnih skupnosti in njihovih organov in ga je 1. septembra 1961 sprejel tudi delavski svet.

V nadaljevanju želimo prikazati važnejša vprašanja, ki jih ureja Pravilnik.

I.

1. »Namen Pravilnika je, da urejuje ustanovljene delovne skupnosti, pristojnosti, medsebojne odnose, določa njihove naloge in zagotavlja še popolnejše sodelovanje članov kolektiva v delavskem samoupravljanju.«

Pravilnik nam v nadaljevanju pove, kaj je delovna skupnost in pravi sledeče: »Delovna skupnost je del kolektiva podjetja. Sestavljajo jo vsi zaposleni enega ali več oddelkov na osnovi proizvodno-tehnološke in organizacijske povezanosti in predstavljajo zaokroženo celoto.«

Upoštevajoč te momente, je osnoval kolektiv 5 delovnih skupnosti:

1. **Predilnica** (čistilnica, mikalnica, predpredilnica, predilnica I in II, vlagalnica, regeneracija odpadkov).

2. **Sukalnica.**

3. **Stročarna.**

4. **Vzdrževanje** združuje delavnice, remont s čistilno kolono, kotlarno in valjčkarno.

5. **Uprava** (splošni, računovodski, komercialni in tehnični sektor, skladiščno-transportni delavci in menza).

Če bosta razvoj in praksa pokazala, da sestav posamezne skupnosti ne ustreza, jo lahko delavski svet na predlog tretjine članov kolektiva določene skupnosti ukine, spremeni ali ustanovi novo delovno skupnost.

Delovni kolektiv mora spremljati razvoj poslovanja skupnosti kakor tudi vsega podjetja. V ta namen se mora delovna skupnost občasno sestati na skupni sestanek, kjer analizira delo svojih organov upravljanja, kako izvršujejo naloge in kako opravičujejo zaupanje, ki jim ga je dal delovni kolektiv. Vendar skupnost ne samo spremlja, ampak tudi aktivno posega v poslovanje, si prizadeva doseči čim boljši poslovni rezultat, kar moremo zaključiti, če se ozremo na njene osnovne naloge: racionalno in ekonomsko izkoriščanje delovnih sredstev, podvzemanje meril za dvigovanje proizvodnosti dela ali razvijanje sistema delitve dohodka itd.

2. V delovni skupnosti upravlja v imenu njenega kolektiva **svet delovne skupnosti**, ki šteje po posameznih skupnostih 5 do 25 članov glede na velikost delovne skupnosti.

Člen 11 pravi o tem: »Svet delovne skupnosti izvoli in razrešuje kolektiv skupnosti, poleg tega pa more odpoklicati posamezne

mezne člane sveta, še preden je potekla doba, za katero so bili izvoljeni. Postopek je enak postopku pri odpoklicu članov delavskega sveta. Svet delovne skupnosti se voli za 2 leti.«

Svet v prehodni dobi, t. j. dokler skupnosti ne zažive »ni samostojen organ upravljanja. Njegove sklepe, odločbe in zaključke mora potrditi delavski svet podjetja. Za delo je odgovoren delavskemu svetu in kolektivni delovne skupnosti« (člen 19).

»More pa delavski svet podjetja v nekaterih vprašanjih dati svetu delovne skupnosti popolno samostojnost ukrepanja in odločanja« (čl. 20).

Nekatere pravice in pristojnosti sveta delovne skupnosti:

1. Razpravlja o planu in spremlja izpolnjevanje plana.

2. Obravnava mesečni obračun proizvodnje.

3. Razpravlja o uporabi in razdelitvi sredstev, namenjenih za osebni dohodek.

4. Predlaga uporabo sredstev iz posameznih skladov.

5. Sprejema interni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov.

6. Podvzema mere za zaščito in pravilno uporabo splošne ljudske imovine, s katero upravlja.

7. Izvaja sklepe delavskega sveta in jih razlaga članom kolektiva.

8. Predlaga kandidate za člane delavskega sveta.

9. Obravnava pravilnik in pravila, ki jih namerava sprejeti skupnost ali kolektiv podjetja.

10. Pregleduje prošnje in pritožbe ter predlaga ustrezno rešitev ali zavrnitev.

11. Razpravlja o delu in poročilu vodje delovne skupnosti ter vodij posameznih oddelkov.

12. Daje predloge za delo delavskemu svetu, upravnemu odboru in upravi.

13. Skrbi za izpolnjevanje strokovnega kadra.

14. Obravnava kadrovska vprašanja in predlaga sprejem, odpust ali premestitev delavca.

15. Predlaga spremembo ali uvedbo normiranega dela in korrigira norme.

16. Razen tega obravnavajo sveti še druge probleme, ki se včasih pojavljajo v delovni skupnosti.

Svet delovne skupnosti vodi izvoljeni predsednik sveta, ki je njegov izvršni organ.

3. V okviru delovnega kolektiva skupnosti se pojavijo vprašanja, ki so značilna za posamezen oddelk in ni potrebno, da o tem razpravlja vsa skupnost oz. njen svet, ampak »imajo oddelki zaradi specifičnih vprašanj zbere proizvajalcev oddelka (obratni sestanek)« (čl. 10).

»Zbor proizvajalcev oddelka, ki je sestavni del delovne skupnosti, sestavljajo vsi zaposleni v tem oddelku« (čl. 28).

Zbore proizvajalcev imajo lahko delovna skupnost »Predilnica«, »Vzdrževanje« in »Uprava«. Zbor vodi predsednik zbora, lahko pa tudi v njegovi odsotnosti vodja oddelka.

4. »Delovna skupnost vodi vodja delovne skupnosti kot organ uprave.«

Odgovoren je za nemoten potek proizvodnje, daje poročila o svojem delu svetu in skupnosti, skrbi za zakonitost dela organov upravljanja v skupnosti.

V svetu delovne skupnosti ima poseben položaj in ne more biti predsednik sveta, medtem ko je enakopraven član in ima pravico glasovanja. V svojstvu organa uprave izvršuje sklepe sveta.

Poleg vodje delovne skupnosti so v okviru delovne skupnosti še sledeči organi: »šefi sektorjev, vodje oddelkov, posameznih skupin oz. izmen in skupinovodje, katerih pravice in dolžnosti so urejene s poslovnikom podjetja«.

V gornjem sestavku smo prikazali glavne značilnosti sheme nove organizacije delavskega upravljanja. V prihodnji številki bo govora o sredstvih delovne skupnosti in o delitvi osebnega dohodka v delovni skupnosti.

D. J.

nov dinarjev), kar se nam seveda občutno pozna, ker potem nimamo denarja za avansiranje surovin. Za bombaž moramo letos plačevati več kakor lani, ker nas je zadela devizna reforma in nas stane 1 USA dolar 750 din namesto 632 kakor lani. To občutno podraži nabavo surovine.

Nadalje je tov. direktor govoril o osebnih dohodkih in povedal, da so narasli v primeri z lanskim letom za 8,4%. Nekaj številčk nam bo zgovoren dokaz o tem. Lani je znašal neto osebni dohodek na zaposlenega 22 000 din, letos pa povprečno 23 800 din. Pri predicah je opaziti povečanje od 19 900 din lani na 21 600 din letos (višina osebnih dohodkov je mišljena povprečno).

Podjetje se trudi, da bi izboljšalo kvaliteto in kvantiteto proizvodnje. V ta namen vlaga precejšnja sredstva v rekonstrukcijo strojnih naprav. Razveseljiva je vest, da so na poti že zaboji z deli za prstančne stroje. V teku pa so že dela v čistilnici in za vlagalnico. Predvideno je tudi asfaltiranje tovarniškega dvorišča. Pred kratkim je bila zgrajena

nova kolesarnica. Prav tako podjetje ni pozabilo na družbeni standard svojih delavcev. O tem priča skoraj že dograjeni 12-stanovanjski blok.

Poleg tega ima kolektiv še druge načrte. Omenimo naj zlasti proizvodnjo tufting preprog. Na prave bi nam lahko še letos dajale svoj proizvod, če bi ne nastajale vedno iznova razne ovire. Posebno pa smo prizadeti zaradi novih predpisov. Za nakup strojev so potrebne precejšnje devize, ki jih moramo kupiti izključno z lastnimi dinarskimi sredstvi. Pričakujemo, da bo prihodnje leto tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno.

Nato je bilo govora tudi o delovnih skupnostih in poudarjeno, da bodo volitve v nove organe delavskega upravljanja prav na 11. obletnico, ko so delavci naše tovarne dobili podjetje v upravljanje. Delavci so še slišali, katere delovne skupnosti imamo in kakšne bodo njihove najvažnejše naloge (notranja delitev osebnega dohodka, boljše gospodarjenje, reševanje internih problemov).

Jože Dernovšek

Ali je takšen odnos mojstra do članice DS pravilen?

Letos, ko praznuje naša tovarna 75-letnico obstoja in 11-letnico delavskega samoupravljanja, je imel delavski svet podjetja dne 8. 9. 1961 slavnostno zasedanje.

Na slavnostno zasedanje so bili povabljeni vsi člani DS in UO. Na tem slavnostnem zasedanju pa nam je neka tovarišica potožila, da je že mislila, da ne bo mogla priti na zasedanje odn. da ni imela namena priti. Na vprašanje, kakšen zadržek je imela, nam je povedala, da je mojster »ugotovil« in ji to tudi povedal, da imajo oddelki od članic DS tako samo izgubo, ker hodijo le-te na zasedanja, produkcija pa pri tem trpi.

Temu mojstru bi radi povedali tole. V dvoletni mandatni dobi mora marsikatera članica DS in UO žrtvovati večkrat tudi svoj

prosti čas, da se udeleži zasedanja. Včasih pa nanese seveda tudi tako, da morajo člani DS priti na zasedanje v času, ko izmena obratuje. Zasedanj DS ne moremo sklicevati drugače, ker je ena posada vedno na delu. Menimo pa, da v takem primeru proizvodnja le ne trpi toliko, posebno še, če je mojster sposoben organizirati delo tako, da za 2 uri odsotnosti članice DS razporedi na njeno delo drugo delavko.

Menimo, da se ta mojster ne zaveda nalog in dolžnosti delavskega sveta. Radovedni smo, kakšno bi bilo zasedanje delavskega sveta, če bi imeli tak odnos vsi mojstri in če se članice DS ne bi udeleževale zasedanj takrat, ko ne delajo v tovarni. Takrat namreč tudi trpi njihovo delo doma in v družini.

Iz delovnih razmerij

(Nadaljevanje)

V.

Posebno varstvo žena, mladine in invalidov

Že v številki 7—8 Tovarniškega obveščevalca smo se dotaknili varstva žena, mladine in invalidov. Delovna mesta, kjer ne smejo biti zaposlene žene, se določijo komisijsko. Komisijo imenuje delavski svet. Važno je, da se taka delovna mesta po preteku določenega časa znova pregledajo in po potrebi dopolnijo. To mora biti vsaj enkrat letno ali ob večjih spremembah organizacijske sheme. Po zakonu o delovnih razmerjih velja absolutna prepoved nočnega dela v industrijskih in gradbenih gospodarskih organizacijah, vrši pa se le izjemoma, kjer je to dopustno na osnovi odločbe državnega organa kot je v primeru za tekstilno industrijo in o čemer smo že govorili v že omenjeni številki.

Posebno zaščito uživajo nosečnice in matere. Delavka je ob nosečnosti in porodu upravičena do porodniškega dopusta, ki traja 105 koledarskih dni. Dopust se dovoli na osnovi zdravniškega izvida, da je pričakovati porod najkasneje v petinštiridesetih dneh od pregleda. Prizadeti delavki pripadajo dajatve iz socialnega zavarovanja, t. j. polna oskrbnina, izračunana na podlagi povprečnega zaslužka zadnjih treh mesecev. Delavka ima pravico koristiti redni letni dopust po preteku porodniškega dopusta. Delavka ima pravico delati po skrajšanem delovnem času šest mesecev po porodu, da lahko hrani otroka. Po zdravniškem mnenju se to lahko podaljša do skupaj osem mesecev po porodu. Skrajšani delovni čas traja 4 ure. V podjetju izvršeno dejansko delo se plača po predpisih v breme podjetja. Odsotnost z dela zaradi skrajšanega delovnega časa gre v breme socialnega zavarovanja. Pripominjamo še, da ima po predpisih iz socialnega zavarovanja delavka za vsakega novorojenega otroka pomoč za opremo v znesku 8000 din, ki se izplača po porodu, lahko pa tudi prej neposredno pred porodom oz., ko zdravnik ugotovi pričakovani porod in izda o tem potrdilo. Pravico do pomoči za opremo otroka pa ima žena-zavarovanka tudi, če rodi mrtvorjeno dete in če je že pomoč prejela, kolikor pa ta pomoč ni bila izplačana in je rodila mrtvega otroka, se pomoč ne izplača. V primeru pa, da otrok umrje po porodu ozir. da je bil rojen in umrl zatem, ima pravico do pomoči za opremo, če je že ni dvignila oz. prejela.

Mati, ki nima v družini nikogar za nego otroka, ima pravico, da dela skrajšan delovni čas tudi po 6. oz. 8. mesecu od dneva poroda dokler otrok ne dopolni tretjega leta starosti. V tem primeru ima delavka pravico do osebnega dohodka samo za dejansko delo in ne dobi nadomestila iz socialnega zavarovanja. Za ta skrajšan delovni čas mora posebej prositi in je odločitev pridržana upravnemu odboru, praviloma pa mora izkazati, da nima res nikogar v družini, ki bi skrbel za otroka. Skrajšan delovni čas se v vseh primerih šteje v delovno dobo kot redni delovni čas. Poudariti je

treba še ponovno, da je treba vskladiti tako delo žena, ki delajo po 4 ure, in delavka, ki uživa te pravice, ni upravičena do polurnega odmora, ker ne dela strnjeno polni redni delovni čas. Kot smo že omenili, je nočno delo nosečnic in mater z otrokom do 1 leta absolutno prepovedano, prepovedano pa je tudi nadurno delo nosečnic in mater, ki dojijo otroka. Za nadurno delo za matere z otrokom do 7. leta starosti je potrebna njena izrecna pismena privolitev. Varstvo mladine obsega prepoved del, kakor za žensko delovno silo in je postopek enak, prepovedano je vsako nadurno delo mladine pod 18. letom starosti.

Varstvo invalidov je tudi močno poudarjeno po Zakonu o delovnih razmerjih oz. v našem pravilniku. Vojaški oz. vojni invalidi se zaposlujejo na delovnih mestih, na katerih jim ne grozi nevarnost za življenje in zdravje in pod pogojem, da se poslovanje odvija brez motenj. Seznam delovnih mest, kjer so lahko zaposleni invalidi, sestavi posebna komisija. Treba je torej istočasno ugotoviti taka delovna mesta in izvršiti obdobjno pregled delovnih mest, podobno, kot smo že navedil pri delu komisije, ki ugotavlja, kje se lahko zaposlijo žene. Na delovna mesta, ki so določena za invalide, se lahko postavijo le take osebe, v primeru pa, če invalidov ni, pa lahko zaposlimo druge osebe. Delavec, ki postane invalid v podjetju, se praviloma ne odpusti in mu delovno razmerje ne preneha, kolikor lahko, glede na ostanek delovne zmožnosti, brez poklicne rehabilitacije, izvršuje isto ali drugo ustrezno delo v podjetju. Kot smo že omenili, se sklene sporazum o delovnem razmerju z invalidom, ki mora biti pismen in vsebovati podatke o delu in delovnem mestu, o delovnem času, o osebnem dohodku, o prevozu oz. ugodnostih pri povračilu prevoznih stroškov. Po predpisih iz socialnega zavarovanja uživajo invalidi razne pravice, tako pravico do rehabilitacije, t. j. usposobitve za

drugo delo v primeru, ko je takšna rehabilitacija možna, sicer pa imajo, seveda pod določenimi pogoji, pravico do invalidnine oz. invalidske pokojnine, skrajšanje delovnega časa, do nadomestila, če so premeščeni zaradi bolezni ali poškodbe na drugo delo in še druge pravice, ki so vsebovane v zakonu o invalidskem zavarovanju.

H koncu tega sestavka naj še omenimo, da je z zakonom o delovnih razmerjih in seveda tudi po pravilniku o delovnih razmerjih našega podjetja močno poudarjena zaščita delavcev, zlasti še žena, mladine in invalidov. Taka vsestranska zaščita je dosežek borbe delavskega razreda. Naša socialistična država, v kateri imajo proizvajalci odločilno besedo, je zaščito izvedla v svoji zakonodaji v polni meri. Zato je dolžnost vseh vodilnih delavcev, oddelkovodij, varnostnega tehnika, da se zaščita v celoti izvaja. Za neupoštevanje oz. neizvajanje predpisov v tem pogledu so po zakonu o delovnih razmerjih predvidene občutne kazni, sankcije za gospodarske organizacije in odgovorne osebe.

Jasno je, da pri tej raznovrstni in vsestranski zaščiti nastane precej težav v zvezi s samim delom v našem podjetju oz. v podobnih podjetjih, kjer je zaposlena večina žena. V našem podjetju imamo trenutno zaposlene pretežno žene, saj je od 700 zaposlenih 483 žena. Menimo, da naša zaščita še ne zadošča v celoti in da bo treba nuditi ženam pomoč, zlasti še izven podjetja, posebno z ustanovitvijo kvalitetnih servisnih obratov, razširiti kapacitete Otroškega vrtca oz. ustanovitve doma, kjer bi bili preskrbljeni tudi otroci, ki obiskujejo šolo in ki so brez nadzorstva, ko so starši zaposleni.

V nadaljnjem bomo v našem glasilu v sestavku »iz delovnih razmerij« pisali o prenehanju delovnega razmerja, rednih in izrednih dopustih. Razprava o zadnjem je bila zaenkrat izpuščena, ker imamo predvidene manjše spremembe v pravilniku o delovnih razmerjih in o katerih bo moral kolektiv še razpravljati pred dokončno odločitvijo delavskega sveta.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Albin Ankon

Kaj sta razpravljala DS in UO

Na seji upravnega odbora dne 14. 8. 1961 je bilo razpravljano o predlogu Pravilnika o delitvi čistega dohodka. UO je predlog usvojil in ga predlagal v potrditev delavskemu svetu.

Na seji UO dne 31. 8. 1961 je tov. Jože Dernovšek seznanil člane s poslovnikom upravnega odbora. Poslovnik določa način dela in poslovanje upravnega odbora. UO je sklenil, da se s poslovnikom upravnega odbora seznajajo vsi člani UO do prihodnje seje, ko ga bodo ponovno obravnavali in potrdili.

UO je potrdil plan službenih potovanj za mesec september 1961.

Sklenil je, da se v zvezi s proslavo 75-letnice obstoja podjetja in 11-letnice delavskega samoupravljanja skliče dne 7. 9.

1961 obratni sestanek, na katerem naj se razpravlja o problematiki podjetja. Dne 8. 9. 1961 naj se skliče slavnostna seja delavskega sveta in upravnega odbora, dne 9. 9. 1961 pa naj se izvedejo volitve v svete delovnih skupnosti.

Delavski svet je na zasedanju dne 1. 9. 1961 razpravljal o poslovniku za delo delavskega sveta. Predlog poslovnika je tolmačil članom DS tov. Jože Dernovšek. Delavski svet je predlagani poslovnik potrdil.

Razpravljali so tudi o predlogu Pravilnika o delu delovnih skupnosti in njihovih organov. Pravilnik prikazuje bistvo delovnih skupnosti, njihove naloge, pristojnosti, regulira medsebojne odnose in zagotavlja izboljšanje delovanja organov upravljanja. Delavski

svet je potrdil ustanovitev petih delovnih skupnosti in potrdil Pravilnik za delo teh skupnosti. Razpisal je volitve v svete delovnih skupnosti za dne 9. 9. 1961.

Ustanovil je Center za izobrazbo v podjetju in imenoval kot vodjo centra instruktorja za metode tov. Bizjak Branka. Potrdil je tudi predlog poslovnika izobraževalnega centra in imenoval strokovni svet v naslednjem sestavu: Senica Maks — predsednik, Peterca Branko, Rapl Lea, Stamatovski Niko in Bizjak Branko kot člani.

DS je imenoval naslednje članke v šolske odbore.

za Glasbeno šolo tov. Kos Justo, za Osemetko tov. Tišler Hildo, za Otroški vrtec tov. Bizjak Zlato.

Odobril je nabavo kabla za telefon v znesku din 310 000.— iz sredstev nerazporejene amortizacije.

DS je dal soglasje k investicijskemu programu za gradnjo nove vlagalnice. Gradnja se bo finansirala iz lastnih sredstev podjetja.

Imenoval je komisijo za proslavo 75-letnice obstoja podjetja. V komisijo so bili imenovani: Senica Maks kot predsednik, Baumgartner Ladislav, Bizjak Branko, Zorn Iztok, Merčun Ivica in Krnc Janez kot člani.

Odobril je plačilo računa v znesku din 77 084.— za toplotno mizo, ki je bila nabavljena za sukalnico.

ŽELJA predilniških gasilcev po izobraževanju

Na eni izmed sej upravnega odbora gasilcev je bil sprejet sklep naj bi naše društvo še bolj skrbelo za strokovni dvig svojega članstva. V ta namen je bil organiziran obisk članstva pri poklicni gasilski službi v Ljubljani in gasilski šoli in Medvodah.

Naši člani so si z velikim zanimanjem ogledali obe ustanovi in bili mnenja, da je naše gasilstvo v povojnih letih močno napredovalo.

Poklicna gasilska brigada v Ljubljani ima zelo moderno organizirano gasilsko službo. Zgradba in okolica je urejena tako, da je zagotovljena nemotena in neprekinjena služba. Vsekakor je bilo koristno, da se je naše članstvo upoznalo z najmodernejšimi gasilskimi aparati in ostalimi napravami, ki jih uporabljamo za gašenje. Dobili so tudi koristne nasvete in predloge izkušenih gasilcev, s tem pa so mnogo pridobili.

Želeti je, da se izobraževanju posveti vsestranska skrb, kajti tako bomo dvignili ideološki in strokovni nivo našega članstva, da bodo naši člani upoznani z vsem potrebnim in bodo znali preprečevati zanetke požarov, že nastale požare pa bodo čimprej udušili.

Justa Kos

Tudi mi smo tekmovali

Industrijsko gasilsko društvo MTT je organiziralo 10. 9. 1961 republiško tekmovanje industrijskih gasilskih društev tekstilne industrije v Mariboru.

To tekmovanje se vrši že vrsto let in se ga udeležujejo gasilske desetine večjih tekstilnih podjetij. Namen tekmovanja je, da se ugotovi sposobnost gasilcev pri gašenju, pa tudi njihova kondicija (vzdržljivost). Tekmovalni program je bil zelo zahteven in obširen.

Upravni odbor našega društva je že v mesecu maju sklenil, da se tekmovanja z eno desetino udeležimo tudi mi. Naša tekmovalna desetina je imela gasilske vaje po predvidenem programu tudi ob nedeljah in se je resno pripravljala na tekmovanje. V Maribor je desetina odpotovala že v soboto z litijskim gasilskim avtom, ker se je tekmovanje začelo že naslednji dan ob 7. uri zjutraj pri hidrocentrali Mariborskega otoka.

Večjega uspeha od naše tekmovalne desetine nismo pričakovali, ker smo se tekmovanja udeležili prvič, pa tudi druge desetine so imele boljši strokovni kader in to častnike in podčastnike. Že med tekmovanjem nas je naša tekmovalna desetina presenetila z zelo zadovoljivimi rezultati, saj smo v skupni oceni vezanja vozlov zasedli prvo mesto. V trodelnem napadu smo zasedli drugo mesto in dokazali ostalim desetinom, da bomo na prihodnjem tekmovanju resen tekmelec za najboljši mesto. V skupni oceni vseh disciplin smo dosegli 5. mesto. Uvrstili bi se lahko še bolje, če bi posvetili nekaterim disciplinam več pozornosti.

Tekmovalno desetino so sestavljali: Zupan Rudi kot desetar, Muljavec Hine, Tišler Franc, Elsnor Zvone, Mahkovec Franc, Borštner Jože, Grilj Jernej, Žibert Franc, Kralj Franc in Vahčič Vinko, v rezervi pa sta bila Lapajne Franc in Škrabajna Anton.

Desetino so na tekmovanje spremljali predsednik društva tovariš Senica Maks — tehnični vodja podjetja, Bajec Aco — sekretar društva in poveljnik Lesjak Franci.

Člani ZK so na odprtem sestanku razpravljali o delu svetov delovnih skupin

V četrtek, dne 14. 9. 1961 je bil odprt sestanek organizacije ZK, na katerega so bili vabljeni vsi člani kolektiva in vodje delovnih skupnosti.

O nalogah in delu svetov delovnih skupnosti je pripovedoval tov. Iztok Zorn. Tolmačil je tudi pravilnik o delu teh svetov. Posamezni člani ZK so nato razpravljali o nekaterih podrobnostih iz pravilnika in na splošno o prednostih samostojnih delovnih skupnosti. Tako so v razpravi nakazali, da se bodo posamezni obratniki v bodoče bolj zanimali za svoje delo. Poudarjeno je tudi bilo, da je treba vsem članom kolektiva podrobno obrazložiti, zakaj uvažamo delovne skupnosti in njihove svete.

L. R.

Ob tej priliki naj omenimo še to, da je naše industrijsko društvo že zelo dobro opremljeno. Manjka nam le zadostno število strokovno usposobljenih kadrov. Zato smo vpisali v 48-urni tečaj za industrijske gasilce 6 naših članov. Tečaj je organizirala Občinska gasilska zveza v Litiji, predavali pa so predavatelji iz Ljubljane. Pred izpitno komisijo, v kateri je bil komandant poklicne brigade tov. Vrhovec in ing. Črtanec, so dne 23. 6. 1961 uspešno opravili izpit tov.: Mandelj Karel, Bizjak Leon, Novak Franc,

Upokojeni so bili

V mesecu juliju 1961 so bili upokojeni:

GRUM IVAN, roj. 8. 5. 1901 v Jastrebniku — Trebeljevo.

Ko je bil tov. Grum star 5 let, mu je umrla mati in je nato živel do 13. leta pri svojem očetu. Ker je hotel sam zaslužiti, je šel služiti za pastirja. Kasneje je bil zaposlen še kot poljski delavec, 18 mesecev, preden je šel k vojakom, pa je delal na železnici in sicer kot čistilec strojev v kurilnici. Ves ta čas je živel v pomanjkanju.

Po prihodu od vojakov se je leta 1925 zaposlil v našem podjetju. Šele takrat si je malo opomogel. Leta 1927 se je poročil. V zakonu je imel 8 otrok, 3 so mu še majhni umrli, 5 je živih. Dva sinova sta zaposlena v Litostroju v Ljubljani, eden pri Gradbenem podjetju Tehnika, Ljubljana, dve hčerki pa sta zaposleni v našem podjetju.

Ko se je zaposlil v našem podjetju, je delal najprej 1 teden pri dvorišnih delavcih, nato je delal približno 13 let na baterju, 3 leta v mešalni komori, približno 4 leta na mikalnikih, od leta 1945 dalje pa stalno v rahljaču bal.

Vsega skupaj je bil zaposlen v našem podjetju 35 let in 4 mesece.

V času službovanja pri nas je prekinil delo samo enkrat za 2 meseca. Takrat je bil iz podjetja odpuščen, ker ga je direktor Preis zalotil, da je kadil na stranišču. Posebnega prostora za kajenje delavci takrat niso imeli in so ka-

Mahkovec Janez, Gorenc Miha in Kaplja Rudi ml.

V bodoče bomo poslali še nekaj članov v podčastniško šolo v Medvode. Dežurni gasilci pa bodo prejeli dopolnilno znanje v tromesečni šoli za industrijske gasilce. Upravni odbor podjetja je tudi odobril tov. Zupan Rudiju obisk tečaja za kvalificirane gasilce pri Poklicni gasilski brigadi v Ljubljani, v podčastniški tečaj pa se je prijavil tov. Tišler Franc.

S strokovno vzgojo članstva bomo dosegli brezhibno izurjenost gasilskih deset in le take desetine nam lahko jamčijo, da bomo v danem trenutku zanesljivo izvršili svojo gasilsko dolžnost.

Franc Lesjak in Aco Bajec

Zakaj samo nekateri

Na masovnem sestanku je direktor podjetja omenil v svojem izjavljanju med drugim tudi to, da bo dala Predilnica Litija za modernizacijo, t. j. nabavo novega kinoprojektorja približno 5 milij. din. To je v redu in prav, člani kolektiva se s tem strinjajo, ker vedo, da bodo s tem predstave v litijskem kinu znatno boljše. Pri tem pa se sprašujem, ali bo obnovljeno tudi staro vodstvo kina, to pa zaradi tega, ker se vse pogostje pojavljajo negotovanja nad poslovanjem sedanjega upravnika. Naj navedem samo moj primer:

Za predstavo dne 3. septembra ob 20. uri sem čakal že ob 19. uri na vstopnico. Vrata čakalnice so se odprla šele ob 19.30. Kljub temu, da sem bil v vrsti peti, sem dobil vstopnico šele ob 19.45 uri. Vstopnico bi lahko dobil prej, vendar to ni bilo mogoče, ker sta ves ta čas bili dve vrsti in sicer ena, ki je v redu in mirno čakala, in druga, ki je ves čas prejemala vstopnice na stranskih vratih blagajne.

Prepričan sem, da nisem osamljen pri svojem mnenju glede poslovanja uprave kina in se vprašujem: Zakaj moramo samo nekateri čakati?

I. S.

Spet nova zmaga...

(Boj na Lesu pri Zg. Slivni)

Kaj se je takrat zgodilo, so pripovedovali tovariši, člani našega kolektiva Viktor Semec, Rudolf Razpotnik in Ivan Belec. V boju pa so sodelovali še: Jože Koderman, Anton Bregar in Franc Kos.

V poletju 1943 je okupator v okolici Moravč, Vač in Litije že močno občutil, da ni edini gospodar v okupiranih krajih. Partizansko gibanje se je že precej razširilo in zajelo mnogo prebivalcev. Vrste Zasavskega in Kamniškega bataljona so se množile. Akcije, ki jih je bilo čedalje več, je hotel sovražnik preprečiti in seveda tudi uničiti partizane. Zato je nameraval postaviti postojanke v gradovih: Češnjice, Zalog in Belnik (v okolici Moravč), od koder bi vladal našemu narodu in skrbel za »varnost«. Za sovražnikovo namero je vodstvo Zasavskega bataljona zvedelo in v juliju 1943. so borci upepelili vse tri graščine. Nemce je to zelo ujezilo in pričakovati je bilo novih hajk in terorja nad prebivalstvom. Partizani so bili vsled tega še bolj oprezni.

Precej hudo so jo Zasavci zagodli Nemcem 15. julija 1943, ko so v zasedi na cesti Vače—Moravče pričakali nemško limuzino, ubili dva gestapovca in avto zažgali. Nemci so se hudo maščevali. Iz Begunj so pripeljali osem

Pomenek z upokojenci, ki odhajajo

talcev ter jih na mestu, kjer sta padla sovražnika, postrelili.

Sovražniku je bilo vsega tega dovolj. V Domžalah, Moravčah in Litiji je začel zbirati močne pehotne in motorizirane sile in se pripravljati na pohod proti partizanom Zasavskega in Kamniškega bataljona, ki sta tiste dni taborila na Lesu nad Vačami.

Takrat je dobil komandant bataljona Kranjc sporočilo, da je okupator odšel iz njegove domače. Ker je želel dobiti o vsem podrobnejše informacije, se je spustil z Lesa v Ribče in se prepričal, da je bila žalostna novica resnična. Vrnil se je drugi dan okoli devete ure dopoldne z važnimi novicami. Zapovedal je sklicanje zbora ter zbranim partizanom razjasnil nastali položaj.

»Tovariši! Spet bo ples. S strani Vač, Ribč in Moravč rinejo nemške kolone. Sovražnik je številčno dokaj močan, šteje okoli 800 ljudi, oborožen je zelo dobro. Nima pa tistega, kar imamo mi: nima morale, orožja, ki je nepremagljivo.«

Vprašal je še, če bataljon sprejme boj ali pa se umakne. Borci so enoglasno odgovorili, da so pripravljeni spoprijeti se s sovražnikom.

Zasavci so zasedli položaje na Lesu v smeri Stance Laze—Ribče, Kamničani pa so jim varovali hrbet s strani Vače—Litija—Zg. Slivna. 18. julija 1943 okoli desete ure dopoldne je prišlo do prvega srečanja. Nemci so zadeli na partizane tretje čete, ki je čakala v bližini Stancih Lazov. Sovražnika so spustili na čistino, nakar so vžgali po njem. Ogenj je bil močan, nemška predhodnica se je morala vrniti h glavnini.

Čim je zapokalo, so se Nemci razvili »v strelce« in začeli prihuljeno lesti proti partizanskim položajem. Najhuje je ropotalo na položaju prve čete, ki je kmalu po začetku boja po nalogu komandanta Kranjca dvakrat jurišala na Nemce, a vendar brez večjega uspeha, ker je nemški odpor bil tako zelo močan. Zato so ponovno zavzeli prejšnje položaje. Napadalcu so skušali partizane stisniti v obroč. Dobivali so nove okrepitve. Nekajkrat so

naskakovali, da bi zavzeli partizansko obrambno črto, toda uspeha niso poželi. Popoldne so napadli z dveh strani; prišli niso nikamor, partizani so bili žilavi.

Boj je trajal ves dan, posebno »vroče« je bilo zvečer, ko je bitka dosegla vrhunec in so se Nemci na vse kriplice prizadevali zlomiti partizanski odpor. Razpoloženje med partizani je bilo naravnost veselo. Ko je ogenj malo ponehal, so lahko slišali ljudje v dolini partizansko pesem, ki so jo peli borci med bojem na položaju. Nemce je seveda to zelo grizlo, bili so srditi, rinili so dalje, toda skozi zaveso partizanskega ognja niso mogli.

Napadalcu in branilcu so se zelo približali drug drugemu. Razločno so se slišala povelja z obeh strani. Partizani so vzklikali gesla in dopovedovali Nemcem:

»Izgubite se, od koder ste prišli, prekleti Svabi! Zmaga je naša! Hitlerja bo vzel hudič!«

Skoraj nič se pa ni zmenil za peklenški trušč bataljonski kuhar Marko. Meni nič tebi nič je pridno kuhal in pekel ter partizanom na položaje prinesel okusno svinjsko pečenko, zraven pa dodal še nekaj krompirja.

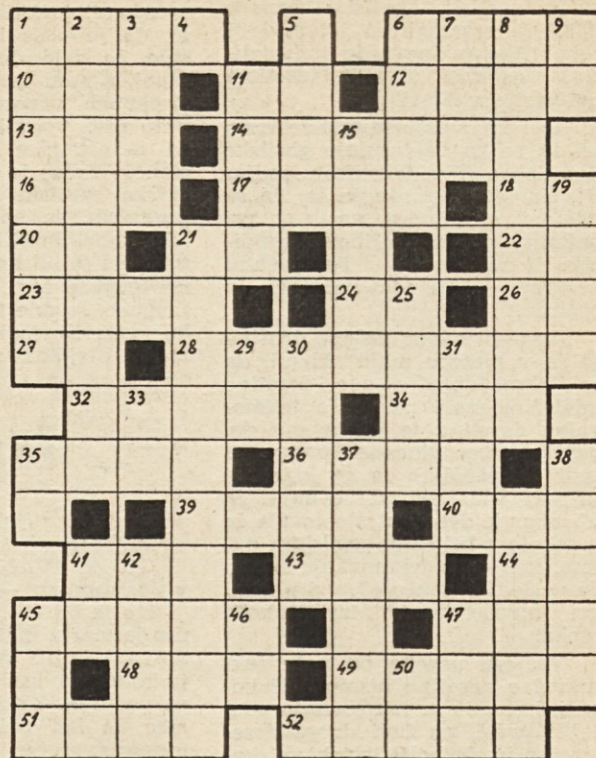
Svoj izlet na Les so Nemci drago plačali. Imeli so 37 mrtvih in 52 ranjenih. Partizani niso imeli izgub. Ranjenega so imeli samo enega tovariša.

Z nočjo je vse potihnilo; Nemci so se umaknili na nižje položaje in se pripravili na počitek. Vodstvu Zasavskega in Kamniškega bataljona pa sta sklenili, da se bodo partizani umaknili z Lesa. Uspelo jim je neopazno priti mimo sovražnika v smeri Gornjega in Spodnjega Prekarja, Velike vasi na Murovico. Nemci so seveda mislili, da so ostali partizani na starih položajih in so drugi dan zjutraj po močni minometalski pripravi napadli prazno taborišče in se praznih rok vrnili v dolino.

Zasavci so skupno s Kamničani spet slavili zmago več in se približali svetlemu dnevu svobode ter olajšali slovensko zemljo za nekaj pritepencev.

J. D.

K R I Ž A N K A

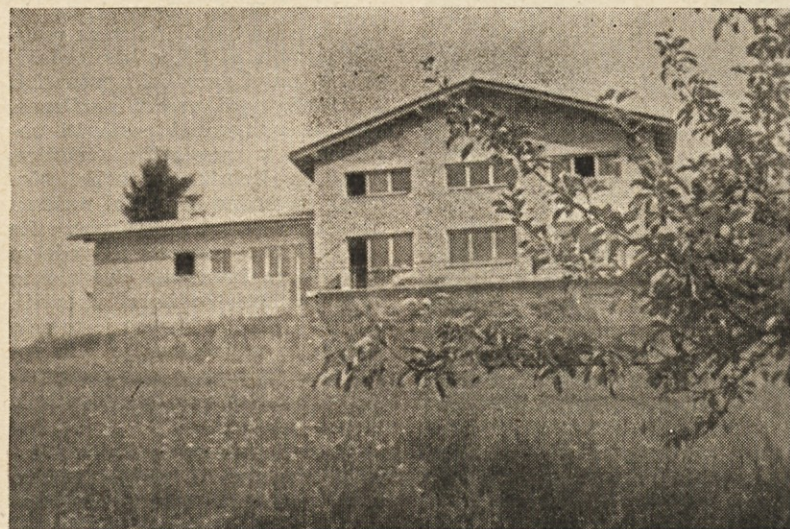
Vodoravno: 1. del roke, 6. služi za prehod, 10. pogovor, 11. samoglasnik in soglasnik, 12. uradni spisi, 13. okrajšano moško ime, 14. izdelovalec mask, 16. slap (srbohrvatsko), 17. ljubkovalno moško ime, 18. razum, 20. staroslovanska pijača, 21. kratka za varnostnega tehnika, 22. živalski glas, 23. reka v Zapadni Nemčiji, 24. osebni zaimek, 26. kemični znak za iridij, 27. različna soglasnika, 28. denarnica, 32. planina nad Boko Kotorsko, 34. nadav, 35. kmečki delavec, 36. Aškerčeva socialna pesem, 39. nekoč nevarna bolezen, 40. klica, poganjek, 41. kača velikanka, 43. visoke igralne karte, 44. kemični znak za galij, 45. zelo strupena kača, 47. ribiška priprava, 48. nekatere, 49. glavno mesto Kanade (fon.), 51. ribje jajčece, 52. polet, elan.

Navpično: 1. naš največji odjemalec, 2. važen del čistilnih strojev, 3. lahkoatletska disciplina, 5. etika, 6. vrsta egiptovskega

bombaža, 7. pritok Volge v SSSR, 8. ime jugoslovanskega bombaža, 9. osebni zaimek, 11. neumazan, 15. tabornik, 19. reka v Sloveniji, 21. obrat v naši tovarni, 25. prav tak, 29. dva samoglasnika, 30. čistoča, 31. dežela srednjega vzhoda, 33. kemični znak za radij, 35. del voza, 37. naslonjalo, 38. težko srednjeveško delo, 41. oblika pomožnega glagola biti, 42. avar, 45. življenjska tekočina, 46. začetnici slovenskega skladatelja, 47. osamljen, 50. kratka za termoelektrarno.

Majcen Milan

Popravek k št. 7—8. V članku iz delovnih razmerij, III — delovni čas, je na kraju 1. odstavka v predzadnji vrsti napačno sledeče: »...vendar ne sme biti na tak dan krajši delovni čas kot 9 ur...« **praviloma pa bi moralo biti:** »...vendar ne sme biti na tak dan daljši delovni čas kot 9 ur...«

V Planinskem domu na Jančah ima kolektiv naše tovarne v najemu dve sobi, kjer lahko člani kolektiva prežive svoj dopust

ODŠLI IZ PODJETJA

v mesecu maju, juniju in juliju 1961

16. 5. 1961	Pikl Sabina	snemalka p II	samovoljno
31. 5. 1961	Batis Jernej	zidar	invalid. upokojen
31. 5. 1961	Kaplja Rudolf	gasilec	invalid. upokojen
1. 6. 1961	Lotrič Vida	vodja laboratorija	lastna odpoved
10. 6. 1961	Medvešek Jože	del. pri tisk. odp.	lastna odpoved
15. 6. 1961	Hauptman Franc	zidar	odpoved podjetja
30. 6. 1961	Kaplja Rudolf	remont. ključavničar	lastna odpoved
30. 6. 1961	Lebinger Jelka	statistik	lastna odpoved
5. 7. 1961	Mehle Ana	snemalka	na lastno željo
15. 7. 1961	Grebenc Vilma	vodja obračuna OD	na lastno željo
25. 7. 1961	Kolman Edo	pomožni zidar	disciplinski odpust
31. 7. 1961	Jere Alojzija	predica	na lastno željo

Novosprejet:

24. 7. 1961	Kimovec Janez	pomožni delavec pri zidarjih
-------------	---------------	------------------------------